

sæpe sæpius juxta indigentiam, atque desiderium, quo afficiuntur, tanto beneficio uti solent, non ideo sunt impietatis condemnandi, vel a dæmone decepti existimandi, qui aliter sibi agendum arbitrantur, eo vel magis, si aliis modis Deus O. M. illis consulit, quibus augmenta virtutum in dies capere possint; cujusmodi sunt preces, rerum divinarum assidua meditatio, pœnitentia, carnis, animique cupiditatum repressio, rerum humanarum contemptus, caritatis erga Deum actus, aliaque hujus generis, quibus multi in gratia divina perseverarunt, quin Sacramentorum Ecclesiæ, nisi semel quoque anno, participes fierent. Quidam divina usi dispensatione, ne semel quidem in anno Eucharisticum panem sumpserunt. Hos autem nemo sæpe Eucharistiam percipientibus postponit. Paulus enim xcvi i. annis, quibus in solitudine degit, numque se Eucharistico cibo refecit. Antonius, teste Athanasio in ejus vita xx. annos in sylvis commoratus est, Honuphrius ix. Johannes Anachoreta l. Apollonius, ut in vitis Patrum legitur, xl. Elias mo-

nachus, ut in historia tripartita est, lxx. Arsenius teste Metaphraste l. Maria Ægyptia supra xl. Hi omnes, ceterique ejusdem instituti vix unquam Eucharistiæ sacramento sese munierunt. Sed quid horum exemplis opus est, ad hanc rem, quam volo? Gregorius enim non modo Ecclesiæ dicto de corpore Christi in die Paschatis sumendo audiens erat, verum etiam in diebus festis Nativitatis Domini, Pentecostes, utroque S. Michaelis Archangeli, S. Johannis, & SS. Petri, & Pauli, aliisque nonnullis Eucharistiam sumere, consuevit. Non est ergo Lopesio vitio vertendum homini solitario, quod raro ad Sacramentum Eucharistiæ accederet, cum multi in urbibus commorantur, qui sine ullo honoris, atque existimationis suæ detrimento vix tam sæpe Corpus Christi sumere solent.

XIV. Quod ad Sacramentum Pœnitentiæ attinet, non nego negotium omnibus faceßere, Gregorium xxxiii. annorum spatium, quo in solitudinem secesserat, hexomogesim numquam fecisse, nihilque humani passum esse, tamen si res diligentius

expendatur, minime reprehensione digna videbitur. Certum est enim culpas leves, & graves etiam, quæ jam poenitentia deletæ sunt, non esse materiam necessariam sacramenti Poenitentia. Nemini etiam mirum videri debet Gregorium xxxiii. annos, quibus in sylvis versatus est, graviter nunquam peccasse; credere enim par est multos esse monachos, qui vel majori temporis intervallo, quamvis cum hominibus versentur, morum innocentiam, atque integritatem conservent. Quod ipsum privilegium concedi necesse est Lopessio, qui solitarius vivens, solis rebus divinis dabat operam. Est autem communis omnium Theologorum sententia, quemlibet Christianum, qui gravibus peccatis minime est inquinatus, rite posse Corpus Christi sumere, sive ut Ecclesiae mandato pareat, sive ut sibi satisfaciatur, quin se antea Poenitentia sacramento muniat. Quam sententiam, quoniam omnes Theologi probant, non est cur multis confirmandam mihi esse censeam. Sed ulterius progrediendum est. Quærent enim adversarii, utrum Gregorius, ex quo in solitudinem

se-

secessit, nec leviter unquam deliquerit. Quod si id sibi persuasit, mendacii se reum fecit, cum S. Johannes (Ep. i. c. i.) dicat: *Si dixerimus quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.* Cui sententia similis est illa Prov. 14. *Septies in die cecidit justus.* Christus ipse in oratione Dominica docuit nos quotidie nostrorum peccatorum veniam petere, propterea quod singulis diebus humani aliquid patimur. Temere ergo atque imprudenter agunt, qui Lopessium ab omni vel levissimo peccato absolvunt. Nam Doctores sacri ne Apostolis quidem hoc privilegium concedere audent. Etsi enim præpotens Deus tanta auxilia mortalibus suppeditare possit, ut ne leviter quidem delinquant, nunquam tamen cuiquam, si Mariam Virginem excipiamus, revera suppeditasse constat. Ex quo colligitur, Lopessium levia peccata patrasse, quæ Poenitentia sacramento saltem morti proximus expiare par erat.

XV. Huic argumento duplici modo responderi potest. Primo esse verisimile Gregorium divino auxilio fultum ab an-

K

no

no 21. suæ ætatis ad mortem usque, ne leviter quidem deliquisse. Cujus rei etsi rara sint exempla, extant tamen nonnulla. Atque simile quidquam de Lopesio conjici potest, si ejus vitæ, atque consuetudinis ratio habeatur. Is enim 21. ut diximus, ætatis anno divino instinctu, atque S. Johannis Baptistæ exemplo ductus in solitudinem se abdidit, ut non peccatum modo, sed peccandi etiam periculum vitaret. Id ipsum probant cum divinum illud lumen, quo continenter fruebatur, tum illius familiarium testimonium, qui nihil unquam minus caute a Lopesio factum se animadvertisse testantur. Qui enim fieri potuit, ut qui totis viribus, tantaque assiduitate erga Deum, atque erga homines singulari ferebatur caritate, in peccatum laberetur? Quod innuere videtur sanctus Johannes (Epistol. 1. cap. 3.) illis verbis: *Qui manet in eo* (in Christo scilicet) *non peccat*. Et paulo post: *Omnis, qui natus est ex Deo, peccatum non facit, quoniam semen ipsius in eo manet, & non potest peccare, quoniam ex Deo natus est*. Compertum est autem, *nasci ex Deo,*

Deo, atque in eo manere nihil aliud esse, nisi Deum omni conatu diligere, cum idem Apostolus dicat: *Qui manet in caritate, in Deo manet, & Deus in eo*. Ex quo loco facile colligitur, quid sibi velint illa Scripturarum loca, quæ justos homines sæpe in aliquo offendere adversarii putant demonstrare. Loquuntur enim de eo, quod ut plurimum evenire solet, iis præsertim, qui ea, qua decet diligentia, peccandi periculum non fugiunt. Qui vero sibi semper metuunt, non est necesse septies in die peccare, sed hoc loquendi modo humanæ naturæ infirmitas declaratur, quæ facile in errorem, atque in malum labi solet. Quamobrem Deum rogamus quotidie, ut dimittat nobis debita nostra, non nova semper, atque recentia, sed præterita etiam, quæ nobis dimissa esse non constat. Nihilominus si quisquam sibi persuadere nullo modo potest, Gregorium, ex quo in solitudinem venit, ne leviter quidem unquam deliquisse, illi ego magnopere non repugno. Id autem illum non animadvertisse contendo. Quod si dicant hu-

K 2
jus-

iusmodi ignorationem in homine, qui
 tanto divino lumine perfunde-
 batur, esse non potuisse, id habeat
 responsi: majori lumine donatos
 fuisse David Propheten, atque
 Apostolum Paulum, quorum pri-
 mus peccatorum absconditorum veniam
 petebat, alter etsi nullius se peccati con-
 scium diceret, non ideo tamen iustum,
 se esse existimabat, propterea quod Deum
 sibi iudicem futurum sciebat. Pari modo
 Lopeus quum continenter res divinas
 animo versaret, vix levissima sua errata
 cognoscebat; vel si cognovit, ea carita-
 tis, atque oppositarum virtutum actibus,
 vitæque duritie expiare potuit, quod ta-
 men ego non tam esse certum puto. Nam
 si quid abs se minus caute factum ani-
 madvertisset, illud exomologesi expiare,
 curasset, neque *Confessario* celasset. De-
 nique si conferendum exemplum est, pe-
 to, peccavitne unquam leviter saltem Pau-
 lus primus Anachoretarum longo illo an-
 norum spatio, quo in solitudine vixit?
 si peccavit, cui peccata sua morti proxi-
 mus confiteri potuit? Jam vero non con-
 stat S. Mariam Ægyptiam xl. illis annis,
 qui-

quibus in silvis commorata est, exomo-
 logesim unquam fecisse, quamvis extre-
 mo tempore Corpus Christi a Zosimo si-
 bi traditum sumpserit. Eadem ratio est
 de aliis quamplurimis, qui nihilofecius
 si laudantur, cur item laudandus non est
 Lopeus, qui sæpe Paroecum, aut alium
 sacerdotem adire consueverat, ab eoque
 petere, ut sibi corpus Christi sumendi po-
 testas fieret, quod nihil eorum recorda-
 retur, quæ minus caute aliquando forte,
 fecisset? Hac scilicet ratione cum debi-
 tam Ecclesiæ ministris obedientiam præ-
 stabat, tum cavebat, ne illi offenderen-
 tur, qui eum viderent ad Eucharistiam,
 sumendam accedere, quin se antea Pœ-
 nitentiæ sacramento munivisset.

XVI. Tertio argumento respondeo, *In-
 dulgentiarum* usum utilem quidem esse,
 atque commendatione dignum, non au-
 tem necessarium ad salutem percipiendam.
 Adeoque qui ad delictorum suorum ve-
 niam consequendam illis utitur, recte,
 optimeque agit, ut communiter docent
 Theologi. Nam etsi Sotus olim in con-
 trariam abierit opinionem, fatius esse
 exi-

existimans propriis actionibus, quam *Indulgentiis* poenas peccatorum luere, mutavit tamen sententiam, animadvertens conandum unicuique esse, ut quamprimum fieri possit, sese, etiam aliorum meritis, ut sunt *Indulgentiæ*, a *Purgatorii* poenis liberet, ut celerius Deum videre queat. Nihilominus ex ea opinione colligitur, eum, qui nihil mali fecisse sibi conscius est, curatque poenitentia, corporisque maceratione in hac vita Deo satisfacere, si quidquam mali, quod se lateat, egerit, *Indulgentiis* minime indigere. Quamobrem Lopefius, qui xxxiii. annis ne leve quidem patrasse peccatum sibi conscius erat, continenterque perfectam sanctitatem consequi, ac sensuum oblectamentis strenue semper resistere nitebatur, persuadere sibi poterat, vix ullas se debere divinæ Justitiæ peccatorum poenas dare, aut aut si deberet, vitæ integritate, atque duritie luere posse. Sed si nihil huiusmodi Gregorio in mentem venit, negari tamen nequit, actum amoris erga Deum *Indulgentiarum* lucro esse præstantiorem. Quare non est homini optima semper quæ-

quærenti, ac rerum divinarum contemplationi assidue dedito vitio vertendum, quod *Indulgentias* lucrari minime studuerit. At enim, qui Gregorium *Indulgentias* neglexisse ajunt, cogitare debent, curasse hominem diligenter Pontificia diplomata, quæ *Bullas S. Cruciatae* appellant, sibi comparare; ea autem nullo illi usui fuisse suspicari nequimus. Illud verisimilius, eo illum his *Bullis* usum esse modo, quo a Deo inspirabatur. Idem dicendum est de aqua lustrali, quæ peccata venialia delet, quorum vel nulla, vel admodum levia, atque exiguo numero Lopefium patrasse demonstratum est. Eiusmodi tamen aqua, etsi in proprio cubiculo non haberet, dum Ecclesiam, aut Jesuitarum, aliorumve domum ingrediebatur, uti consuevit. Sed de tertio argumento satis, ut arbitror, accurate dictum est.

XVII. Quarto loco opponunt Adversarii, Gregorium neque diebus festis sacris mysteriis interesse, neque sanctorum virorum iconas apud se retinere, neque precum aliquam seriem recitare consue-

vis-

viffe . Quæ omnia longe a veritate distant . Semper enim diebus festis *Missæ* sacrificio adesse consuevit, nisi vi morbi, aut enormi locorum distantia impediretur . Quo in casu omnes Christiani excusantur . Præceptum enim hujusmodi, cum positivum, ut vocant, sit, non obligat, si grave adsit salutis periculum . Est autem res admiratione digna excusari milites, nautas, colonos, aliosque, si a suo munere, quod lucrandi causa exercent, *Missæ* sacrificio adesse impediuntur, non excusari tamen hominem, qui æternæ consequendæ salutis causa in locis silvestribus, atque remotis versetur . Sed non animadvertunt, longe difficilior esse corporis, animique cupiditates, commotionesque reprimere, honores, dignitatesque contemnere, quam singulis hebdomadis *Missæ* sacrificio interesse; adeoque qui illud faciunt, libenter & hoc postremum, si possent, facerent . Neque vero veterum Anachoretarum facta, quorum exemplo vita solitaria expendenda est, silentio præteriri possunt . Hi enim & Ecclesiæ auctoritate, & communi bonorum om-

omnium consensu beati, ac felices existimantur . Atque imprimis Johannes Anachoreta Ægypti, qui xl. annos in cavea inclusus solus mansit, adfuitne *Missæ* sacrificio singulis diebus festis? Evagrius in hist. Eccles. narrat, Simeonem monachum xlviij. annos diversis temporibus super quatuor columnas constituisse; in vitis PP. memoriæ traditum est, alterum monachum, Johannem nomine, viij. annos sub rupe, quin se unquam loco moveret stetitisse; atque iis similes tot fortasse, quot Anachoretæ in solitudine extiterunt, qui teste S. Hieronymo, tanto erant numero, ut veluti examen apum in sylvis vagarentur . Nam quod ad Sanctorum iconas attinet, certum est, eas apud se retinuisse, atque non modo in proprio cubiculo, sed etiam, eo saltem, quo una viximus, tempore, in sacris Bibliis custodisse . (a) Quod

L

ad
 (a) S. Joannes à Cruce lib. 3. *Ascensus ad Montem Carmelum* cap. 34. hæc habet: Duabus ex causis Ecclesia instituit imaginum usum, ad Sanctorum nempe venerationem, & ad movendum voluntatem in bonum Persona igitur devota in invisibilibus præcipue devotionem suam collocat, paucisque imaginibus indiget, paucissimisque utitur, neque in his conglutinat cor suum, nihil patitur, tamen ab illo auferantur, quia vivam imaginem Christum Crucifixum querit semper intra se ipsam.

addunt de *Oratione vocali* verum est .
 At juxta sanioris mentis Theologos *Oratio mentalis*, ceteris paribus, *vocali* longe est præstantior. Utrique tamen anteponenda est assidua illa rerum divinarum contemplatio, qua continenter se se oblectabat Lopezius . Atque D. Thomas (2. 2. q. 83. ar. 12.) sic habet. *Duplex est oratio, communis & singularis. Communis quidem oratio est, quæ per ministros Ecclesiæ in persona totius populi fidelis Deo offertur Et ideo rationabiliter institutum est, ut ministri Ecclesiæ hujusmodi orationes etiam alta voce pronuntient, ut ad notitiam omnium possint pervenire. Oratio vero singularis est, quæ offertur a singulari persona cujuscumque, sive pro se, sive pro aliis orantis, & de hujusmodi orationis necessitate non est, quod sit vocalis.* Super quæ verba Cajetanus. Unde patet, quod errant, qui numerum tot vocalium orationum propriarum explendum quotidie, præponant meditationibus, & mentalibus orationibus. Quid? quod Lopezius *Rosarium*, ut vocant, S. Mariæ Virginis, ei à Mexicanorum Antifite do-

no datum apud se retinuerit? Hoc ego *Rosarium* Johanni Altamirano Equiti Sancti Jacobi dedi, ut focero suo in regno Peruano degenti mitteret.

XVIII. Ultima objectio eorum est, qui non modo Gregorii institutum non habent perspectum, verum etiam virtutis, quam *mortificationem* appellant, naturam non intelligunt, neque veram, ac solidam ab apparenti mortificatione distinguere valent. Eos enim potissimum hanc virtutem colere existimant, qui continenter jejunt, corpus flagellis, ferreisque catenis macerant, nuda cubant humo, aliaque hujus generis faciunt, quæ etsi laude digna, & aliquando etiam necessaria sint, veram tamen mortificationis, atque sui ipsius abnegationis ideam non exprimunt. Alioquin homines infirmi, & tenui valetudine numquam hanc virtutem, ac proinde perfectam sanctitatem consequi possent. Sed hic error adeo est gravis, ut viris doctis in mentem venire nullo modo queat, qui optime norunt, mortificationis naturam in eo positam esse, ut homo seipsum vince-

re, ac vehementiores sensuum affectiones comprimere possit. Qua in re maxime excelluit Lopesius, ut in ejus vita singulari capite demonstratum est. Nam si de vitæ severitate sermo est, nemo, ut ille tam parce, tamque duriter vixit. Qui solidis Quadragesimis pane, & aqua, aut solis herbis jejunavit; qui longo dierum numero frumento ustulato, sive malis cydoniis, sive aliis silvestribus fructibus vitam sustentavit; qui initio in nuda humo, postea in pellibus, gravi vero ætate, atque infirma valetudine in culcitra, parcissimum sumere somnum, flagellisque, atque catenulis ferreis corpus sæpe lacerare consuevit. His tamen modis sese macerare, ut valetudini paululum ferviret, cessavit Lopesius, probe sciens, quod Abbas Moses dicitabat; jejunia scilicet, vigiliis, atque alia hujusmodi, non ipsam perfectam sanctitatem, sed instrumenta quædam ad illam consequendam esse. Ita Sanctus Augustinus (apud Grat. in Decret.) docet, non esse observandum quid, aut quantum aliquis, prout illi opus est, manducet, sed qua

qua vultus hilaritate, quoque animo inopiam ferat, quaque ratione abstineat, dum est abstinendi tempus. Sapienter etiam Macarius Abbas animadvertit, Monachos ita corpus affligere debere, ac si ad centum annos vitam protrahere necesse esset; ita vero animi commotionibus resistere, ac si unus tantum vitæ dies illis esset reliquus. Qua præclara sententia indicat, corpus moderate cruciari, animi vero cupiditatibus omni conatu resisti oportere. Hanc sententiam semper præ oculis habuit Lopesius, qui initio omni cruciatuum genere corpus in servitutem redigere studuit; id ubi consequutus est, ut valetudinis rationem aliquam haberet, mitius secum agendum esse putavit, ni repentini sensuum motus, aut inopia, quam æquissimo ferebat animo, hominem, ut iterum duriter viveret cogere.

XIX. Hæc ego dixi, ut Lopesium, seu potius ut veritatem ipsam, atque divinum, quo, mea sententia, regebatur, ducebaturque Lopesius, instinctum defenderem. Nisi enim ita mihi persuasissem,

sem; neque Lopesius, neque alius quisquam extorquere a me potuisset, ut veritatem, quæ semper mihi erit carissima, desererem. Quamobrem confidore, ut viri, qui animo a præjudiciis libero hanc meam, qualiscumque tandem sit, defensionem legerint, mihi potius, quam vanis aliquorum suspitionibus, qui angusto humano intellectu Dei omnipotentiam metiri, eique limites ponere volunt, assensionem præbeant.

VEN.

VENERABILI SERVO DEI
GREGORIO LOPESIO

PRIMO IN INDIIS OCCIDENTALIBUS

A N A C H O R E T Æ

FR. THOMAS MARIA MAMACHIUS

I doctissimi, amplissimaque dignitate præstantes viri libros a se perscriptos eorum, qui jam decesserant, & a quibus, dum viverent, multis, magnisque beneficiis aucti fuerant,

*

memo-